

Transzcendens etűd

1

Délután négy órakor doktor Bártfay Mihály az órájára nézett, és hirtelen nyugtalanság fogta el. De hiszen akkor is pontosan négy óra volt, amikor – mintegy húsz perce – Nelli felhívta az Adriáról. Most tehát körülbelül fél ötnek kell lennie. Igen, tíz percig beszélt Nellivel, s amikor letette a kagylót, finom tengeri homok pergett belőle. Pillantása most újra a parányi homokkupacra tévedt, és szorongását heves vágyakozás váltotta fel. Becsengette a titkárnőjét, hogy megkérdezze tőle a pontos időt, s a titkárnő – főnöke arckifejezése láttán – szolgálatkészen sietett oda hozzá, és kezdte kigombolni a sliccét. Doktor Bártfay felhördült, és szájon csókolta a titkárnőt, de megérezvén rajta a délben fogyasztott pörkölt kissé már megsavanyodott utóízét, kedveszegetten tolt el magától.

– Söpörje le a homokot az asztalomról, legyen szíves!

Majd megállította, amikor már kifelé indult:

– Mennyi idő van, Klárika?

– Négy óra, Bártfay kartárs.

Doktor Bártfay az ablakhoz lépett, és kibámult a téren terjengő novemberi szürkületbe. A templom körvonalai már kezdtek szétfolyni a sűrűsödő ködben, csak a kivilágított számlapú toronyóra vált ki élesen belőle. A templomlépcsőn most is ott kuporgott a bolond öregasszony, aki azt állította magáról, hogy Mária Magdolnának hívják, és kétezer éves. „Sivár évszak, kietlen óra!” – gondolta doktor Bártfay, s hogy kissé jobb kedvre derüljön, levett a könyvespolcra egy bordó bőrbe kötött mappát. A mappa a beszédeit tartalmazta, melyeket a helyi nyomda elhangzásuk után minden alkalommal egyetlen példányban kinyomtatott és befűzött a számára. Doktor Bártfay éppen belemerült volt egyik beszédének olvasásába, amikor ismét megcsörrent a telefon.

– Doktor Bártfay kartárs? Itt Skorpió. Gyanús idegen érkezett a városba.

A Léggömbáros a temető sarkánál várakozott háromkerekű rokkantszékében. Ötven év körüli, alacsony, vézna emberke volt, feketére festett, ritkuló haját hátrafésülte, arcát simára borotválta, csak a felső ajkain hagyott meg keskeny, kétfelől az orrlyukaiba futó bajuszkát. Viseltes, de gondozott fekete öltöny volt rajta, fehér inggallérjából félig alvadt sebként buggyant ki a bordó csokornyakkendő. Nyomorék lábait vastag plédekbe bugyolálta. Vörös szőrű, kövér kutya hevert előtte a sárban, hosszú pórázra kötve.

A Léggömbárosnak mindig pontosan huszonnégy léggömbje volt, amikor reggelente megjelent a városban – tizenkét piros és ugyanannyi kék. A város lakói azt tartották, hogy aki kék léggömböt vásárol, azt előbb-utóbb valamilyen borzalmas szerencsétlenség éri. Ennek ellenére mindenki – talán mert elszégyellte magát, amikor tekintete a Léggömbáros alázatos, fekete szemeivel találkozott – kizárólag kéket vett tőle, pirosat soha senki. Estére mégis valamennyi léggömb elfogyott, holott... de ezen a rejtélyen hiába törték a fejüket a város lakói. Tény, hogy igen sok szerencsétlenség történt a városban.

A Léggömbáros az ülése karfáján lengedező léggömbökhöz beszélt.

– Most csodálkoztok, ugye, pimasz kölykök, hogy a markomba kerültetek? Innen nem szabadultok többé! Te sem, te copfos kis béka, aki tegnap a nyelved öltötted rám. Anyád, persze, megjátszotta, hogy haragszik, még elnézést is kért az „úrtól”, de a hátam mögött összenevettetek. Most szépen bezárlak a többiek közé a fáskamrába, aztán először levágom a copfjaidat, majd harapófogóval kitepem a nyelvedet, utána a kisbaltával egyenként levagdosom az ujjacskáidat, legalább nem fogsz többet velük a bugyidban kotorászni. Sírjál csak, sírjál, most már úgysem segít a sírás. Aztán te következel, te Beatles-trikós csirkefogó, te, aki tegnapelőtt megdobtad a kutyámat. Nem emlékszel? Majd én eszedbe juttatom! Most próbálj elfutni! – A Léggömbáros bicskát vett elő. – Látod ezt? Megeszed a kutyám szarát, vagy beléd döföm. Nem akard? Neem? Jó, akkor többől levágom a kezedet. Vagy csináljak neked egy szép, szabályos harakirit? Tudod, mi az? Először egy vágás a hasfalon...

A Léggömbáros beleszúrt az egyik léggömbbe. A léggömb kipukkadt. A zajra felugrott a kutya, de rögtön vissza is heveredett, mancsaira fektetve a fejét – megszokhatta már az efféléket. Fészkelődés közben azonban felfigyelt valamire, és szemét a városba vezető útra szegezve, nyüszíteni kezdett. A Léggömbáros ütött-kopott színházi látcsövet halászott elő a plédek közül, és az úton közeledő Idegen felé fordította. Aztán a szivarzsebéből kivett egy gyufásdobozba rejtett parányi adó-vevőt.

– Skorpió, Skorpió! Itt Léggömbáros. Jelentem...

palánkkal körülkerített, üres telken gaz burjánzott.

jártam, remélve, hogy egyszer csak kihajol rajta. Sohasem hajolt ki.”

iskolaudvaron napozott.

elvette az uton, de az idegen nem fordult rá a figyelmét.

Doktor Bártfay később két embert küldött ki légkalapáccsal, hogy a ködszobrot

eltakarítsák, ám azok sehogyan sem boldogultak. A szobor minden próbálkozásuknak ellenállt, egyetlen repedés sem esett rajta, holott azt várták, hogy már az első érintésre szétfoszlik a levegőben.

De hát hogyan is válhatna köddé, ami ködből való?

5

Még mindig délután négy óra volt, és doktor Bártfay Mihály nyugtalanul járkált a szobájában fel s alá. Időnként az órájára nézett: a mutatók nem mozdultak, ám ha a füléhez emelte, a megszokott szapora ketyegést hallotta. De nem mozdultak a mutatók a toronyórán sem, sőt amikor felhívta a pontos időt, a géphang is csak ezt ismételte: tizenhat óra... tizenhat óra... tizenhat óra... míg dühösen le nem csapta a kaqylót. Szorongása, bár az idő állt, percről percre növekedett.

„Talán a Kálvária-domb...?” – gondolta, és rossz szájjal emlékezett vissza arra a néhány évvel ezelőtti éjszakára, amikor egy több napos vadászatot lezáró mulatozáson hosszas kártyacsatába bonyolódott a síkföldi N.-ből érkezett kartársakkal. Hajnalra a város minden pénzét elvesztette, s kínjában végül kimutatott az ablakon:

- Felteszem a Kálváriát.

Ezúttal sem kedvezett neki a szerencse, s egy hét múlva ötszáz teherautót küldtek N.-ből különböző munkagépekkel és megbízható munkásokkal a városba. Éjszaka, amikor a város minden lakója az igazak álmát aludta, kivonultak a domb alá, és aknát fúrtak bele. Pontos terv, gondos számítások alapján dolgoztak. A kibányászott földet teherautókra rakták, és az egyre növekvő üregbe hidrogénnel töltött ballonokat hordtak. (N.-ben van ugyanis az ország egyetlen s egyben legnagyobb hidrogéngyára.) A domb kérgét, körülbelül három méter mélységig, érintetlenül hagyták, így senki sem vehetett észre semmit, és a robbanásveszélyes ballonokhoz sem férhetett hozzá. Reggelre az akna nyílását befalazták, s mire a városban megindult az élet, az éjszakai munka legkisebb nyomát is eltüntették.

A város lakói csak annyi változást tapasztaltak, hogy a helyi lapban rendelet jelent meg, melynek értelmében megtiltatott mindennemű gödrök és vermek

ásása a Kálvárián. Ezt a rendeletet később az egyszerűség kedvéért a város egész területére kiterjesztették.

Estére már N. határában magasodott a Kálvária-dombnak az eredeténél alig három méterrel alacsonyabb mása. N. vezetői örömmámorban úsztak, mert eddig – mivel városuk az ország legmélyebb pontján, jóval a tenger szintje alatt terült el – hiába építették a magasházakat, azok már a szomszéd faluból sem látszóttak. – Most végre megmutatjuk! – fogadkoztak, és egy huszonöt emeletes lakóházat terveztek a Kálváriára. Ám a beruházást takarékosági okokból le kellett állítani, ezért a dombot és környékét erdővel telepítették be, az erdőbe szarvasokat hozattak, és a domb tetejére vadászlest állítottak.

Doktor Bártfay töltött magának egy pohárka konyakot, felhajtotta, és felpezsdülvén újból az ablakhoz lépett. A templom sarka mögül éppen ebben a pillanatban lépett ki a térre az Idegen.

6

- Magdolna, megismersz? - lépett oda a templomlépcsőn kuporgó öregasszonyhoz az Idegen. Az öregasszony rávetette savószürke tekintetét, és megkérdezte:

- A Mester küldött?

Az Idegen a fejét rázta.

- Itt születtem, ebben a városban. Naponta láttalak iskolába menet, akkor is itt ültél. Ennek már tíz éve.

- Tíz esztendő vagy pillanat, nekem egyik se mond semmit. Én kétezer éves vagyok - mondta az öregasszony, és viassasüppedt révedezésébe.

- Sok furcsaságot beszéltek rólad. Hogy a város szélén laksz egy disznóólban, és egy kutyával hálsz. Hogy vért hordasz neki a vágóhídról, és magad is azt iszod. Azt is mondták, hogy a háborúban megerőszkoltak az idegen katonák, akkor bolondultál meg. Meg még azt is, hogy a vőlegényed várod vissza a háborúból, és harminc évig minden nap kimentél eléje a vonathoz. Egy napon aztán elfogyott az erőd, és le kellett itt ülnöd. Azóta nem mozdulsz innen.

Az öregasszony ismét felemelte a fejét, és beszélni kezdett:

- Én kétezer éve várok ezen a helyen. Mária Magdolna vagyok. Ott voltam az én Uram keresztre feszítésénél, és harmadnapon találkoztam vele. Nekem, nekem jelent meg egyedül - az evangélisták hazudnak. És egy napon hullani fog a hó, és ebben a templomban nagy fényesség támad. És nagy csikordulással kinyílnak majd a kapui, és az én Jézusom ottan fog állani a küszöbön, és mondja nékem: „Eljöttem hozzád, Mária, mosd meg az én lábaimat, mert megfáradtak a bolyongásokban, és szárogasd meg őket a hajaddal, mert Te vagy az én menyasszonyom, akit elhagytam kétezer évre, hogy most újabb ezer esztendőkre az én Atyám trónusa elé vezessem.”

Az öregasszony maga elé motyogott, már nem vett tudomást az előtte álló fiatal férfiről. Az Idegen csendesen megszólalt:

- Nézz csak föl, Magdolna! Esik a hó.

Az öregasszony fölkapta a tekintetét: az égből nagy pelyhekben szállingózott a hó. Fekete kendőjére, rongyaira telepedtek a pelyhek, mint a teremtés második napján a mennybolt fekete ürességére a csillagok. Az öregasszony megfordult, a templom kapuira meredt, de a kapuk nem mozdultak. Akkor visszafordult, a fiatalembert kereste, de az már a tér túlsó felén járt.

- Ki vagy te? - kiáltott utána az öregasszony.

Az Idegen nem felelt, eltűnt a Városháza árkádjai alatt.

7

Az árkadók alatt, a Városháza kapujában a Léggömbáros szólította meg.

- Parancsol egy léggömböt?

- Köszönöm, nem kérek - válaszolta az Idegen, és szórakozott pillantása megállapodott a csokornyakkendőn.

- Talán egy kéket uraságodnak? - A Léggömbáros szemeiben félelem villant.

- Egy pirosat - mondta az Idegen.

- Igenis, egy pirosat - sietett a válasszal a Léggömbáros, és bicskájával elvágta az egyik piros léggömb zsinegjét. Az Idegen átvette, kilépett az árkadok alól, és

felengedte a léggömböt.

Ebben a pillanatban a város új lakótelepének egyik ötödik emeleti lakásában egy négyéves kislány, aki súlyos epilepsziás roham után elgyötörten hevert ágyacskájában, hirtelen felült, és ezt mondta:

- Menjünk gyorsan a konyhába, éhes vagyok.

Az idegen a Léggömbárushoz lépett.

- A többit is megveszem.

- Azok nem eladók.

- Kérem.

- Nem - válaszolta a Léggömbáros, és beleszúrt az egyik léggömbbe. Az Idegen feljajdult, kezét arcához kapta. Az egyik tenyerén vérző szúrt seb jelent meg.

- Nem. Neem. NEEEM! - visította a Léggömbáros, és egymás után dőfte ki a léggömböket. Az Idegen testén sebek fakadtak, arcát és ruháját vér áztatta, térdre esett. A Léggömbáros kutyája a torkának ugrott, és a földre rántotta. A Léggömbáros csak akkor hagyta abba a dühöngést, amikor már valamennyi léggömb kipukkadt. Tébolyodottan nézett körül.

- Ki engedte ki a gyerekeket? Az előbb még mind itt volt. Ki nyitotta ki az ajtót?

Karja megrándult, egy skorpió futott végig rajta az inggallériáig.

- Jól van - mondta a Skorpió. - Vidd ki a hullát a szeméttelre!

8

Doktor Bártfay asztalán félig üresen állt a konyakosüveg. Hol az óráját nézte, hol a pontos időt hívogatta – a titkárnőnek már nem mert szólani. Időnként az ablakhoz rohant. Amikor meglátta a hóhullásban a Városháza felé induló Idegent, szemét eltakarva futott vissza az asztalhoz. Percekig ült így, magába roskadva. Ahogy elvette a kezét a szeme elől, azt hitte, megvakult. A szobában sötétség volt. Doktor Bártfay gépiesen emelte fel a bal karját, hogy megnézzze az óráját. A zölden foszforeszkáló mutatók a hatoson és a tizenkettesen álltak. „Nem vakultam

meg” - gondolta doktor Bártfay, és csak ekkor hasított beléje a felismerés: „Hat óra van.” Felkapcsolta a villanyt, s már a csengőn volt az ujja, amikor megcsörrent a telefon.

- Ki az? - kérdezte rekedten.

- Itt Skorpió. Jelentem...

Doktor Bártfay a vonal megszakadása után még néhány másodpercig a kezében tartotta a kagylót, s olyan óvatosan eresztette vissza a helyére, mintha töltött fegyver lett volna. A kagylóból sűrű, már alvadó vér csorgott az asztal üveglapjára. Doktor Bártfay megigazította bordó nyakkendőjét, és becsöngette a titkárnőt. – Klárika, legyen szíves, törölje le az asztalomat!

(Baka István *Szekszárdi mise* című kötetéből)

[illegible]